

26.9.2023

Lausunto; VN/32537/2022; Palosuojelurahasto; Yrityksille myönnettäviin valtionavustuksiin liittyvien käytäntöjen kehittäminen

Yleistä

Palosuojelurahasto pitää raporttiluonnosta hyvänä ja selkeänä. Raportti antaa samalla myös kattavan yleiskuvan valtionavustusten kehittämis- ja digitalisaatiohankkeen tavoitteista ja toimintamallista. Yrityksille myönnettävää valtionavustustoimintaa on hyvä kehittää, jotta valtionavustushankkeen tavoitteet (vaikuttavuus, läpinäkyvyys, tehokkuus ja yhdenmukaisuus) toteutuvat myös yrityksille myönnettävissä valtionavustuksissa.

Vaikka valtiontukien myöntäminen yrityksille on lähtökohtaisesti kiellettyä, voidaan yritystukia myöntää yritysten taloudelliseen toimintaan esimerkiksi markkinapuutteiden korjaamiseksi. Palosuojelurahastolla ei tämän tyyppiseen avustustoimintaan ole lähtökohtaisesti tarvetta. Palosuojelurahaston avustusta ei pääsääntöisesti myönnetä osakeyhtiöille kuin erityisen painavasta syystä. Erityisen painavana syynä voidaan pitää esimerkiksi sitä, että yhtiöjärjestyksen mukaan kyseisen yhtiön tarkoitus avustettavan toiminnan osalta on kuitenkin muu, kuin voiton tuottaminen yhtiön osakkeenomistajille.

Luku 3

Palosuojelurahasto kannattaa esityksiä

Valtionavustuslakia uudistettaessa on hyvä arvioida pitääkö valtionavustuslaissa säätää hyvän valtionavustuksen edellytyksistä ja tarkentaa samalla yksittäisen valtionavustuksen myöntämisen yleisiä edellytyksiä ja esteitä. Vaikutusten arvioinnin ja vaikuttavuuden arvioinnin välistä eroa olisi Palosuojelurahaston näkemyksen mukaan hyvä tarkentaa ohjetasolla. Palosuojelurahasto pitää hyvänä, että Valtionavustuslaissa säädettäisiin kansallisista hyvän valtionavustuksen edellytyksistä. Edelleen Palosuojelurahasto kannattaa ehdotusta siitä, että taloudelliseen toimintaan ja ei-taloudelliseen toimintaan myönnettävien valtionavustusten eri reunaehdot erotetaan selkeästi toisistaan valtionavustuslaissa sekä sitä, että ”Pyydämme uutta tietoa vain kerran” -digitalisoinnin periaatetta viedään käytäntöön.

Luku 4

Palosuojelurahasto kannattaa esityksiä

Jotta valtionavustukset ovat vaikuttavia, tulee valtionavustukset suunnitella ja niiden vaikutukset arvioida huolellisesti. On perusteltua, että yhteiskunnallisia tarpeita ja kansallisten valtionavustusten vaikutuksia analysoidaan ja arvioidaan nykyistä systemaattisemmin ennen kuin valtionavustuksia aletaan myöntää. Valtionavustuslaissa tai ohjetasolla on hyvä myös säätää hyvän valtionavustuksen reunaehdoista. Valtionavustusta myöntävien tahojen erityislainsäädäntö tulee ottaa huomioon yhteiskunnallisia tarpeita määriteltäessä, kuten myös kansantalouden ja hyvinvoinnin näkökohtia tarkasteltaessa. Erityislainsäädäntö voi antaa reunaehdot sille, mihin kohteisiin avustusta voidaan myöntää.

Palosuojelurahasto pyytää selkiyttämään, mitä tarkoitetaan päällekkäisillä valtionavustuksilla virkkeessä: ”Jaosto ehdottaa yhdeksi hyvän valtionavustuksen edellytykseksi sitä, ettei päällekkäisiä valtionavustuksia myönnetä, ellei se ole erityisestä syystä perusteltua.” Olisiko kuvaavampi termi lauseessa esimerkiksi ”jaosto ehdottaa yhdeksi hyvän valtionavustuksen edellytykseksi sitä, ettei samaan käyttötarkoitukseen myönnetä valtionavustuksia, ellei se ole erityisestä syystä perusteltua”?

8.9.2023

Luku 5

Palosuojelurahasto kannattaa esityksiä.

Yhteisillä digitaalisilla palveluilla on mahdollista lisätä valtionavustustoiminnan tehokkuutta ja läpinäkyvyyttä ja helpottaa valtionapuviranomaisten välisen relevantin tiedon vaihtamista. Digitaalisessa palvelussa olevan asiakasprofiilin tietoja on perusteltua laajentaa tulevaisuudessa, jotta valtionapuviranomainen voi kerätä tietoja tarkoituksenmukaisesti suoraan digitaalisissa palveluissa.

Luku 6

Palosuojelurahasto kannattaa esityksiä

Tietovarantojen ja palveluiden yhteentoimivuutta on hyvä lisätä valtionavustustoiminnassa. Automaation ja tekoälyn tarkoituksenmukaista käyttöä ja hyödyntämistä avustusprosessissa tulisi lisätä avustustoiminnan tehokkuuden näkökannalta.

Pääsihteeri

Johanna Herrala

Erityisasiantuntija

Ira Nikoskinen